

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Ladislava Hejtmánka a soudkyň JUDr. Naděždy Treschlové a JUDr. Hany Kadaňové, Ph.D., ve věci

žalobce: **BD Jiráskova 8 Brno, bytové družstvo, IČ 03745589**
sídlem Jiráskova 216/8, Brno
zastoupený advokátem Mgr. Markem Matulou
sídlem Jakubská 156/2, Brno

proti
žalovanému: **Ministerstvo kultury**
sídlem Maltézské náměstí 471/1, Praha 1

o žalobě proti rozhodnutí ministra kultury ze dne 18. července 2023, č. j.: MK 5844/2023
OLP

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění

[1] Žalobce napadl shora uvedené správní rozhodnutí, kterým byl zamítnut jeho rozklad a bylo potvrzeno rozhodnutí ministerstva kultury ze dne 5. května 2022, čj. MK 23514/2022 OPP. Předmětem správního řízení bylo prohlášení budovy „neorenesanční nájemní dům Jiráskova 216/8“ v katastrálním území Veverčí, město Brno, okres Brno-město, za kulturní památku podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále také jen „zákon o památkové péči nebo jen zákon“). Kulturní památka se skládá z pozemku parcelní číslo 20, katastrální území Veverčí, jehož nedílnou součástí je stavba číslo popisné 216.

[2] Žalobce napadl rozhodnutí v celém rozsahu, domáhal se jeho zrušení, včetně zrušení prvostupňového správního rozhodnutí, a vrácení věci žalovanému k dalšímu řízení. V žalobě uplatnil tyto žalobní body. Namítá, že žalovaný nevypořádal zcela jeho námítky v rozkladu, což spatřuje v ignorování zásady minimalizace zásahu a vadné provedení testu proporcionality. Nebylo provedeno porovnání domu s jinými nemovitostmi, a to jak na ulici Jiráskova, tak i jinde v Brně. Tvrdí, že předmětný dům není architektonickými prvky nijak výjimečný, jedná se o soudobou stavební produkci, na což poukazoval ve správním řízení. V ulici Jiráskova více domů nemá původní fasádu, například zrovna sousední dům čp. 10. Dále neexistuje žádný soubor domů v této ulici z právního hlediska, kulturní památka „průčelí uličního tahu Jiráskova 3-57“ zanikla 31. 12. 1987. Laickým pohledem jsou nejceněnější domy nájemní domy od stavitele F. Pawlu na Konečného náměstí a bytové domy v Jiráskově ulici na ně navazující. Jiráskovu ulici lze rozdělit na tři sekce, oddělené ulicemi Jana Uhra a Grohovou, zdobnost fasád, výstavnost a výška budov se směrem k jihu neustále snižuje., druhdy i zdobnost chybí, a mění charakter budov od nájemních domů k domům rodinným. Předmětný dům se nachází v té části ulice, kde je již množství domů se zcela odlišnou architekturou, výrazně méně zdobnou a směrem k centru již neexistující. Žalobce do žaloby připojil fotografie, které zobrazují části Jiráskovi ulice. Dále uvedl, že je zřejmé, že kulturní památka zahrnující soubor domů na Jiráskově ulici nikdy nevznikne nejen pro administrativní a právní náročnost, ale i proto, že se nejedná o homogenní soubor staveb, kdy zástavba vznikala postupně se stále se snižující kulturně historickou hodnotou. Namítá, že žalovaný si vybral dům selektivně kvůli plánované stavební činnosti, a není schopen odpovědět, proč s památkovou ochranou začíná právě u tohoto domu.

[3] Žalobce dále uvádí, že spatřuje porušení minimalizace zásahu v zahrnutí ochrany pro celý dům a pozemek, v což vyústilo nedůsledné provedení testu proporcionality. Odůvodnění minimálního přesahu domu přes pozemek a běžnou praxí považuje za nedostatečné. Poukazuje na ust. § 3 odst. 4 zákona o státní památkové péči, který umožňuje při prohlašování památky za kulturní památku oddělit právní osud stavby od osudu pozemku.

[4] Dále žalobce namítá, že žalovaný ignoroval skutečnost, že tato část města je chráněna památkovou zónou, která byla prohlášena dne 21. února 2023, tedy v průběhu správního řízení; předmětný dům se nachází v zóně A památkové zóny Brno, pro kterou platí článek 2 písm. a) Opatření obecné povahy č. 3/2021 pro umístování staveb a jejich obnovu. Namítá, že ani v této části neprovedl žalovaný test proporcionality.

[5] Žalobce v dalším žalobním bodě namítá, že nebyly vypořádány jeho námítky v rozkladovém řízení. Konkrétně se jedná o námitku, že dům nese pouze doplňkovou a marginální informaci, jeho hodnoty jsou vztaženy k jeho existenci jako součásti celku ulice, když nikdy nebude stejnou kulturní památkou, jako v minulosti, že dům je běžnou produkcí své doby, a že v Brně je množství obdobných budov, které kulturní památkou nikdy nebyly (např. dům na Palackého třídě 35/Svatopluka Čecha 1, Hostinského 1), a nebylo vysvětleno, proč je k tomuto domu přistupováno selektivně.

[6] V dalším žalobním bodě žalobce uvádí, že nebyly vůbec naplněny požadavky zákona pro prohlášení domu za kulturní památku, kdy se musí jednat o doklad historického vývoje, životního způsobu, projev tvůrčích schopností, tento doklad musí být významný, a musí mít přímý vztah k významným osobnostem a historickým událostem. V tom spatřuje nedostatek odůvodnění a poukazuje na nález Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2016, sp. zn. III. ÚS 3244/15. V odůvodnění podle názoru žalobce jsou uvedeny pouze důvody, že u domu jsou přítomné urbanistické hodnoty z důvodu zasazení konkrétní nemovitosti v rámci většího celku, což považuje žalobce za nadnesené, neboť se jedná o běžný řadový dům, který je v ulici situován mezi domy a respektuje uliční čáru, jako většina ostatních. Opětovně namítá, že nebyl proveden test proporcionality s ostatními domy. Za berličku považuje důvod v odůvodnění napadeného rozhodnutí, jímž je vnitřní členění či jednoduchost domu. Dále namítá, že nebyl prokázán veřejný zájem na prohlášení domu za kulturní památku.

[7] Žalobce pak namítá, že bylo rozhodováno ve stavu neplatném, když nebylo respektováno vyhlášení památkové zóny Brno s účinností od 21. února 2023, za druhé vzhledem k délce správního řízení musel žalobce přistoupit k udržovacím pracím na domě a sanaci fasády, neboť docházelo k pádům části omítky, kdy bylo zjištěno, že množství zdobných prvků na domě nebylo původních, jednalo se o sádku či ocelové výztuže (poukazuje na podnět Národního památkového ústavu ze dne 6. 9. 2017, kdy se hovoří o četných prasklinách a opadávající omítce). Tyto udržovací práce proběhly po oznámení stavebnímu úřadu, poměrně velké množství zdobných prvků se již nepodařilo zachránit.

[8] Žalobce namítá faktickou neexistenci kontinuity hodnot, když připomíná, že do 31. 12. 1987 bylo kulturní památkou pouze průčelí domu, nikoliv jeho zbytek či pozemek pod ním. Při zápisu před koncem roku 1987 žádné hodnoty posuzovány nebyly, neboť bylo potřeba před nabytím účinnosti zákona o státní památkové péči zaevidovat stovky staveb ve státním seznamu kulturních památek, a hodnoty byly popisovány až dodatečně. Od té doby (31. 12. 1987) není kulturní památkou ani průčelí domu.

[9] V další části žaloby namítá nedostatečnou ochranu své dobré víry. Namítá, že je nepřípustné, aby mu úřad, který v roce 2017 rozhodl o „odpamátnění“ domu, kdy u vlastníka, jako právního laika, veřejnou listinou vzbudil očekávání volného nakládání s majetkem, a ten nechal vypracovat projekt a zajistil financování, pak v roce 2021 začal vytvářet u domu nějakou kontinuitu, do níž následně zahrnul i pozemek. Pokud po tuto dobu měl žalovaný úmysl dům památkově chránit, měl o tom ve svém rozhodnutí ze dne 3. 4. 2017 žalobce poučit.

[10] V poslední části žaloby žalobce napadá obecné závěry úřadu i žalovaného, podle jeho názoru jedná z pozice síly, rozhodnutí o rozkladu bylo vydáno dříve než dva roky od zahájení řízení, namítá, že snahou úřadů je prohlásit za kulturní památky co nejvíce věcí bez reálného základu, poukazuje na opakovaně neschválený návrh zákon o ochraně památkového fondu. Poukazuje na to, že doporučující dopis Národního památkového ústavu je z 6. 9. 2017, přičemž u žalovaného ležel téměř 4 roky, než bylo zahájeno toto správní řízení. Znovu poukazuje na to, že „zpamátněna“ by měla být celá

Jiráskova ulice, stejně jako na to, že o rozkladu bylo rozhodováno v době, kdy na domě již byly prováděny udržovací práce.

[11] Žalovaný s podanou žalobou nesouhlasil a navrhoval ji zamítnout jako nedůvodnou, přičemž odkazoval na odůvodnění napadeného rozhodnutí s tím, že žádnou námítku neopominul. Poukázal na nutnost památkové ochrany, i postup žalobce, který vyústil v podání trestního oznámení a podobností jednání s domem Hlinky 110/40, konání ohledání na místě dne 28. 5. 2021, vědomosti žalobce o památkovém významu příslušné věci, princip prohlášení za kulturní památku není nutně spjat s porovnáním jiných věcí a jejich hodnoty, řízení bylo zahájeno v okamžiku, kdy památková zóna nebyla vyhlášena, připomínky byly konkrétně vypořádány v prvoinstančním rozhodnutí, poukázal na povinnost stanovenou v ust. § 3 odst. 3 zákona o státní památkové péči.

[12] V odůvodnění prvostupňového správního rozhodnutí je ve vztahu k předmětu tohoto soudního řízení mj. uvedeno, že ministerstvo vycházelo z doporučujícího návrhu Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Brně, ze dne 6. 9. 2017, čj. NPÚ-371/70288/2017. Památková hodnota tohoto domu byla shledána ve výrazně plasticky tvarovaném neorenesančním průčelí tektonicky členěném římsami a kladím do několika oddělených pásů, v nichž se nachází otvory rámované masivními šambránami a doplněné dekorativními prvky, bosáží, festony, zubořezy a balustrádovými parapety. Přestože se na fasádě nachází četné praskliny a na několika místech opadává omítka, je její umělecká hodnota zachována. Druhý význam domu je urbanistický, jako součást mimořádně cenného a poměrně dobře dochovaného souboru historizující a secesní zástavby při ulici Jiráskově, jedné z nejvíce reprezentativních městských tříd nově budované moravské metropole na přelomu 19. a 20. století.

[13] Dále je v odůvodnění uvedeno, že v průběhu správního řízení byla prověřována zejména přetrvávající přítomnost, nebo zánik v minulosti již shledaných památkových hodnot (neorenesanční průčelí bylo úředně zaevidováno opožděným zápisem dne 6. 2. 1989 do Státního seznamu nemovitých kulturních památek, k zápisu došlo na základě předchozího řádného rozhodnutí Odboru kultury Národního výboru města Brna ze dne 14. 12. 1987). Po oznámení zahájení řízení došel přípis příslušného stavebního úřadu, že žalobce dne 14. 4. 2021 zažádal o umístění stavby s názvem „Novostavba bytového domu Jiráskova 8“, respektive o odstranění stávajícího nájemního domu, který je předmětem správního řízení. Krajský úřad Jihomoravského kraje, úsek státní památkové péče, zařazení na seznam doporučil (průčelí domu bylo již památkově chráněno, jednalo se však pouze o část věci, nikoliv věc jako celek, při místním šetření nebylo zjištěno, že by se ve vnitřních prostorách nacházely žádné výjimečné památkové hodnoty, opětovné prohlášení domu za kulturní památku je možné doporučit pouze v případě, že se předmětem památkového zájmu stane průčelí domu, ačkoliv bude prohlášen jako celek). Magistrát města Brna, úsek státní památkové péče, také shledal přítomnost památkových hodnot (kdy posuzoval mj. i žádost žalobce o umístění novostavby bytového domu s 10 byty a komerční plochou namísto stávajícího bytového domu, vycházel z toho, že při prohlídce dne 28. 5. 2021 nebyly zjištěny žádné vážné technické vady a statické poruchy, povrchová poškození soklových částí jdou na vrub dešťovým vodám, ze zvětralosti poškozených cihel a malty lze usuzovat, že se jedná o dlouhodobou a stabilizovanou poruchu, interiér budovy je prostý bohaté plastické štukové výzdoby).

Ministerstvo uskutečnilo dne 28. 5. 2021 ohledání stavby, z níž byla pořízena fotodokumentace. Vlastník (žalobce) byl seznámen s podklady pro rozhodnutí a vyslovil konkrétní důvody nesouhlasu s prohlášením za kulturní památku, které jsou dále v odůvodnění rozebrány.

[14] V odůvodnění je dále uvedeno k samotnému rozhodovacímu důvodu, že neorenesanční uliční průčelí stavebně jednoduchého obytného patrového domu je volně obohacené o motivy, které vycházejí ze stavitelských tradic a vzorů vrcholné italské renesance a evropského pozdního neoklasicismu, svým ušlechtilým tvaroslovím a nápadnou horizontální rytmiizací hlavní fasády prostřednictvím rustikované soklové zóny přízemí a odlehčeného subtilnějšího piana nobile graduujícího dekorativně rozvinutým vlysem půdní nadezdívky s konzolovou římsou, představuje památkově hodnotný doklad vysoké dobové uměleckořemeslné úrovně ve druhé polovině 19. století užívaného historizujícího architektonického detailu, a to i v případě skromnějších a dispozičně méně náročných realizací nájemních domů. Tento objekt dokumentuje dále drobnější, respektive stavebně starší vrstvu nově vytyčené a teprve závěrem 19. století a na počátku 20. století po etapách dostavované ulice směřující dostředně po boku hlavní promenádní třídy Veveří od vlastního městského centra tehdejší moravské zemské metropole k monumentálně a reprezentativně koncipovanému návrší Konečného náměstí (dříve Am Tivoli), rozptýlené předměstské zástavby a povětšinou ještě zemědělsky využívaných pozemků. Z památkového hlediska je tedy městotvorná vizualita předmětného domu, který se aktivně podílí na kompaktnosti městské čtvrti Veveří a na stylové rozmanitosti a bohatství tvaroslovného repertoáru, zcela nezastupitelná.

[15] V další části odůvodnění je zdůvodněno, proč je památková ochrana prohlášována na dům s pozemkem, poukázáno na rozdíl od zákona č. 22/1958 Sb. K důvodům nesouhlasu žalobce je poukázáno na možnost případného dotazu k ministerstvu kultury, zda bude objekt opětovně prohlášen za kulturní památku, žalobce byl se stavem obeznámen minimálně z předešlého řízení o určení právního vztahu, mohl proto nabyvatele upozornit na možnost budoucího prohlášení za kulturní památku. Ohledně rozhodnutí ministerstva kultury ze dne 3. 4. 2017, čj. MK 24463/2017 OPP, je uvedeno, že jeho předmětem nebylo posuzování památkových hodnot, ale pouze konstatování, že předmětná budova není kulturní památka z důvodu administrativní příslušnosti k tzv. pozdně zapsaným kulturním památkám, nikoliv z důvodu ztráty památkových hodnot. Ohledně prohlášení domu s pozemkem za kulturní památku je uvedeno, že památková hodnota pozemku je odvozena od konkrétní urbanistické situace činžovní blokové uliční zástavby a od historické urbanistické hodnoty stavby, která je na pozemku umístěna. V rámci procesu prohlášení kulturních památek se jedná o standardní postup. V prohlášení pozemku za kulturní památku pak není obsaženo žádné neúměrné obtěžování vlastníka domu, neboť rozloha pozemku výrazným způsobem nepřesahuje půdorysnou stopu stavby (stávající zastavěnou plochu na tomto pozemku).

[16] V odůvodnění napadeného správního rozhodnutí, je kromě již řečeného, mj. uvedeno, že prohlášení pozemku za kulturní památku spolu se stavbou je běžnou praxí tam, kde se památková hodnota odvíjí od přítomné urbanistické hodnoty (konkrétního zastavění pozemku dotčenou stavbou v konkrétním sídelním útvaru); obvyklost tohoto postupu pak vyplývá i ze zásady občanského práva „superficies solo cedit“. Předmětný dům nebyl kulturní památkou pouze z administrativních důvodů (z důvodu příslušnosti k

tzv. pozdně zapsaným kulturním památkám), nikoliv z důvodu ztráty památkových hodnot. Podstatou přezkoumání těchto kulturních památek je ověření, zda ještě takový status mají. Předmětem památkové ochrany mohou být i urbanistické hodnoty, které bezprostředně souvisejí s kulturní památkou, např. zasazení nemovitosti v rámci většího celku. Dům měl své památkové hodnoty již před oznámením žalobce o svém záměru výstavby. Ohledně dalších domů v Brně a jejich případné prohlášení za kulturní památky je uvedeno, že z procesních, evidenčních a praktických důvodů není možné, aby ministerstvo kultury zahájilo společné správní řízení o zařazení všech těchto památek. Ohledně testu proporcionality je uvedeno, že přetrvávající přítomnost památkových prvků nebyla ztracena v období, kdy došlo k opětovnému prohlášení za kulturní památku. Význam domu je nejen historický, ale i urbanistický. Režim kulturní památky sám o sobě nekomplikuje běžnou údržbu, ani nebrání řešení havarijních situací, k běžné údržbě pak není vyžadován souhlas orgánu státní památkové péče. Případné stanovisko ve stavebním řízení pak musí být řádně odůvodněno s ohledem na všechny zájmy a případnou hodnotu veřejného zájmu. Ohledně dodatečného oznámení vlastníka ze dne 25. 1. 2023 o již uskutečněných zásazích je uvedeno, že to je v rozporu s ust. § 3 odst. 3 zákona o památkové péči.

[17] Městský soud v Praze přezkoumal napadené rozhodnutí, včetně řízení, jež jeho vydání předcházelo, v mezích žalobních bodů, jimiž je vázán, vycházejí přitom ze skutkového a právního stavu, který tu byl v době rozhodnutí správního orgánu (ust. § 75 odst. 1, 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů – dále jen „s.ř.s.“), a o důvodnosti podané žaloby uvážil takto.

[18] Podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o památkové péči: „*Za kulturní památky podle tohoto zákona prohlašuje ministerstvo kultury České republiky (dále jen "ministerstvo kultury") nemovité a movité věci, popřípadě jejich soubory, a) které jsou významnými doklady historického vývoje, životního způsobu a prostředí společnosti od nejstarších dob do současnosti, jako projevy tvůrčích schopností a práce člověka z nejrůznějších oborů lidské činnosti, pro jejich hodnoty revoluční, historické, umělecké, vědecké a technické...*“.

[19] Soud se nedomnívá, že by žalovaný nedostatečně vypořádal námitky žalobce uplatněné v rozkladu týkající se minimalizace zásahu do jeho práv a testu proporcionality. Žalobce v rozkladu uváděl, že poukazuje na nedostatek posouzení výjimečnosti domu s ohledem na celou ulici. K této námitce se žalovaný vyjádřil na straně 18, kde výslovně na tuto argumentaci v té míře konkrétnosti, která byla v rozkladu vymezena, reaguje a mj. se ztotožňuje s posouzením této okolnosti v prvostupňovém správním rozhodnutí. Odůvodnění prvostupňového správního rozhodnutí obsahuje pak dostatečně konkrétní vymezení toho, proč právě předmětný dům a na uvedeném místě je z hlediska památkové ochrany v ulici Jiráskova výjimečný („*neorenesanční uliční průčelí stavebně jednoduchého obytného patrového domu je volně obohacené o motivy, které vycházejí ze stavitelských tradic a vzorů vrcholné italské renesance a evropského pozdního neoklasicismu, svým ušlechtilým tvaroslovím a nápadnou horizontální rytmiizací hlavní fasády prostřednictvím rustikované soklové zóny přízemí a odlehčeného subtilnějšího piana nobile graduujícího dekorativně rozvinutým vlysem půdní nadezdívky s konzolovou římsou, představuje památkově hodnotný doklad vysoké dobové uměleckořemeslné úrovně ve druhé polovině 19. století užívaného historizujícího architektonického detailu, a to i v případě skromnějších a dispozičně méně*“).

náročných realizací nájemních domů. Tento objekt dokumentuje dále drobnější, respektive stavebně starší vrstvu nově vytyčené a teprve závěrem 19. století a na počátku 20. století po etapách dostavované ulice směřující dostředně po boku hlavní promenádní třídy Veverí od vlastního městského centra tehdejší moravské zemské metropole k monumentálně a reprezentativně koncipovanému návrší Konečného náměstí (dříve Am Tivoli), rozptýlené předměstské zástavby a povětšinou ještě zemědělsky využívaných pozemků. Z památkového hlediska je tedy městotvorná vizualita předmětného domu, který se aktivně podílí na kompaktnosti městské čtvrti Veverí a na stylové rozmanitosti a bohatství tvaroslovaného repertoáru, zcela nezastupitelná“). Podle názoru soudu v tomto hodnocení je dostatečně odůvodněno, proč předmětný dům představuje památkovou hodnotu ve vztahu k jeho vzhledu i působení v nejbližším okolí a celé ulici. Posouzení ostatních jednotlivých domů v této ulici podle názoru soudu k naplnění dispozice právní normy podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o památkové péči není nutné, pokud je dostatečně vysvětleno, proč jednotlivý dům v rámci této ulice představuje památkovou hodnotu. To v tomto případě podle názoru soudu jednoznačně posouzeno bylo. Nejedná se tak o žádnou libovůli v rozhodování, ale o konkrétně zdůvodněný závěr s ohledem na zákonnou kompetenci ministerstva rozhodnout v této věci. Pokud žalobce uvádí, že dům není nijak výjimečný a že i ostatní domy v této ulici či šířeji v městské části dosahují těchto hodnot, pak se jedná o jeho názor, který není nijak konkrétněji zdůvodněn (např. které jiné domy z tohoto období obsahují shora uvedené či aspoň srovnatelné architektonické prvky a jak jejich existence naplňuje jejich možnou hodnotu z hlediska ochrany památek), a soud jej bere jako nesouhlas s posouzením věci samé, nikoliv jako nedostatek odůvodnění správního aktu. Skutečnost, že další domy v této ulici nemají původní fasádu, nijak nesouvisí s tím, že tento dům v době vydání správního rozhodnutí prvního stupně fasádu měl, ať byla původní či později opravovaná, ale v podobě, která byla dostatečně popsána a zdokumentována, a která odrážela historickou a architektonickou hodnotu domu. Takto vymezený předmět památkové ochrany je zdokumentován a může být v dalších případných navazujících řízeních nahrazen (je pochopitelné, že fasáda nemůže zůstat bez údržby od 19. či začátku 20. století, obzvlášť pokud se jedná o výrazně zdobné prvky na této fasádě). Z posouzení i fotodokumentace ve správním spise je patrné, že v době ohledání tato fasáda byla ve svém původním architektonickém pojetí zachovalá, a takto může být i obnovena. Okolnost, že neexistuje žádný soubor domů v ulici Jiráskova jako věc po právní stránce je pro posouzení nepodstatná. Je zcela patrné z odůvodnění správních rozhodnutí, že žalovaný v tomto směru nehodnotil žádnou právní věc, ale umístění předmětného domu v ulici a jeho výjimečnost v rámci svého okolí. Pokud žalobce uvádí, že ulice Jiráskova se dělí na tři sekce a směrem k jihu zdobnost fasád klesá, k čemuž přikládá fotografie do žaloby, tak soud uvádí, že se jedná o názor, který je obecný a který se nekryje s rozhodovacím důvodem, jímž bylo prohlášení kulturní památky – tedy konkrétního domu. Pokud žalobce uvádí, že žalovaný není schopen odpovědět, proč u památkové ochrany začíná u tohoto domu, pak soud znovu odkazuje na konkrétní odůvodnění, které tyto hodnoty u tohoto domu vymezilo, které odpovídá pořízené fotodokumentaci a konkrétně vymezuje prvky domu, které mají hodnotu z hlediska památkové ochrany. Navíc, jak opakovaně uvádí i žalovaný v odůvodnění napadeného i prvostupňového rozhodnutí, památková ochrana v tomtéž rozsahu byla na domu dlouhodobě uplatňována i v minulosti, není tak nijak překvapivé, že památková ochrana bude nadále pokračovat i za změněného právního stavu, a že i tato okolnost, která musela být žalobci známa, má vliv na posouzení proporcionality a minimalizace zásahu. Podle názoru soudu v odůvodnění rozhodnutí tak

bylo dostatečně posouzeno s ohledem na všechny okolnosti (např. již zmíněná památková ochrana v minulosti, mimořádnost fasády domu i s ohledem na stavební vývoj této části města a tím její jedinečnost, právní povaha prohlášení za kulturní památku z hlediska omezení vlastnického práva), proč je prohlášení věci za kulturní památku namístě, tedy že se jedná o věc natolik výjimečnou s ohledem na ostatní domy v této ulici či městské části z hlediska jejího památkového významu, že samotná obecná památková ochrana města Brna by nebyla dostatečná. Důvody uvedené v žalobě konkrétně žádné shora uvedené okolnosti nezpochybňují.

[20] V další části žaloby žalobce nesouhlasí se zahrnutím pozemku do památkové ochrany, když rovněž namítá neprovedení testu proporcionality. Z odůvodnění správních rozhodnutí vyplývá, že tato námitka byla hodnocena, a poznámka o běžné praxi, kterou žalobce napadá, byla uvedena pouze jako marginální pro vysvětlení běžné praxe. Hlavním rozhodovacím důvodem je posouzení věci z hlediska práva občanského, což následně musí mít odraz v rozhodnutí podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o památkové péči. Soud s takovým posouzením věcně souhlasí – pokud zákon o památkové péči pracuje s pojmem nemovitá věc, je nutné tuto věc posoudit podle toho, jak je nemovitá věc chápána. To je v současné době pozemek se stavbou, přičemž zpravidla právní režim jak pozemku, tak stavby je shodný. Proto pokud je předmětem ochrany nemovitá věc, byť se jedná o stavbu, musí se vymezit tak, jak je taková věc vedena v katastru nemovitostí a jak je taková věc chápána z hlediska práva občanského, a tím je pozemek se stavbou. Soud pak nesouhlasí ani s tím, že by nebyla posouzena proporcionality – odůvodnění vychází z toho, že s ohledem na charakter stavby a jejího umístění je nutná památková ochrana nutná i pro pozemek a že tento pozemek půdorys stavby přesahuje pouze nepatrně. Je tak patrné, že míra přiměřenosti dopadů rozhodnutí hodnocena byla, přičemž bylo i logicky vysvětleno, proč se památková ochrana týká i pozemku. Pokud žalobce poukazuje na postup podle ust. § 3 odst. 4 zákona o památkové péči, pak soudu není jasné, co tím má na mysli, když tento postup se týká vyčlenění staveb, nikoliv pozemků.

[21] Pokud žalobce namítá, že nebyla zohledněna skutečnost, že část města již je chráněna památkovou zónou, pak nic takového z odůvodnění rozhodnutí neplyne. V prvostupňovém správním rozhodnutí byla hodnocena charakteristika domu s ohledem na jeho umístění v době, kdy ještě památková zóna vyhlášena nebyla. V podaném rozkladu není nikde výslovně namítáno, že by dům byl součástí vyhlášené památkové zóny, toto tvrzení nebylo podle obsahu správního spisu nijak doplněno ani poté, co památková zóna vyhlášena byla (v průběhu řízení o rozkladu). Proto nemůže být důvodná námitka, že by žalovaný tuto okolnost ignoroval, když jí nezohlednil v konkrétním vypořádání rozkladových námitek. Odůvodnění napadeného rozhodnutí pak obsahuje i okolnost, kde hodnotí vyhlášení památkové zóny, a to na straně 19. Soud se s takovým právním posouzením ztotožňuje – i ve vyhlášené památkové zóně lze prohlásit věc kulturní památkou, žádné omezení ze zákona o památkové péči v tomto směru neexistuje.

[22] Další část žaloby napadá tvrzené nevypořádání námitek účastníka, která ale pouze sumarizuje již uplatněné důvody nesouhlasu, proto soud odkazuje na shora uvedené odůvodnění tohoto rozsudku. Podle názoru soudu se pak nejedná o nedostatek odůvodnění, ale o nesouhlas žalobce s vypořádáním svých námitek v rozkladovém řízení. Ohledně hodnoty domu z hlediska památkové péče, charakteru fasády a jejích zdobných

prvků, existence jiných budov v širším okolí budovy, důvod pro vyhlášení kulturní památky pro konkrétní dům, se jedná všechno o námitky, které byly vypořádány v předchozí části odůvodnění tohoto rozsudku a soud tak na ně odkazuje.

[23] Žalobní bod, v němž žalobce napadá existenci zákonných znaků pro prohlášení kulturní památky, není příliš srozumitelný. Pokud žalobce vytýká žalovanému, že neodůvodnil zákonné znaky podle ust. § 2 odst. 1 písm. b) zákona, pak taková argumentace se míjí s předmětem správního řízení, neboť bylo rozhodováno podle ust. § 2 odst. 1 písm. a) zákona o památkové péči, přičemž z jazykového vyjádření právní normy je patrné, že se jedná o jednotlivá ustanovení, která nejsou nijak navzájem propojena. Námitka, že nebyl prokázán doklad historického vývoje, životního způsobu a projev tvůrčích schopností, soud uvádí, že odkazuje shora na odůvodnění obsahově téže námítky uplatněné v dřívějších žalobních bodech. Další namítané znaky obsahuje ust. § 2 odst. 1 písm. b) zákona o památkové péči, podle něhož nebylo rozhodováno. Pokud žalobce opakovaně poukazuje na nedostatek odůvodnění, to soud neshledal, proto není důvodný ani odkaz na usnesení Ústavního soudu ze dne 4. 10. 2016, sp. zn. III. ÚS 3244/15 (bylo odůvodněno, jaké konkrétní skutečnosti naplňují zákonné znaky pro prohlášení kulturní památky, bylo přihlédnuto i ke kritériu přiměřenosti). V dalším se žalobní argumentace opakuje užitím jiných či obecnějších slov, soud tak odkazuje na předchozí části odůvodnění tohoto rozsudku. Námitka, že žalovaný neprokázal existenci veřejného zájmu, není důvodná, neboť v odůvodnění správních rozhodnutí je tento zájem několikrát uveden a vymezen.

[24] Pokud žalobce poukazuje na okolnost, že žalovaný nerefletoval vyhlášení památkové zóny, tato námitka se opakuje a již byla vypořádána. Ohledně námítky, že stav domu (resp. fasády) se v průběhu řízení změnil provedením stavebních úprav, soud uvádí, že z předmětu památkové ochrany neplyne, že by odstranění některých prvků z fasády nebyl stav nevratný či neodstranitelný. Stav fasády byl dobře zdokumentován, proto ochrana v tomto směru může pokračovat, a to zejména v případných navazujících řízeních (např. podle stavebního řádu, kde stanovením podmínek může stavební úřad na tento stav reagovat podle ust. § 197 odst. 2 zákona č. 283/2021 Sb.). Z odůvodnění napadeného rozhodnutí je pak patrné, že žalovanému byl stav v době rozhodování znám (srov. např. stranu 18 odůvodnění napadeného rozhodnutí).

[25] Další žalobní bod, nazvaný neexistence kontinuity hodnot, se téměř shoduje s částí podaného rozkladu a znovu opakuje okolnosti již posouzené. Skutečnost, že v odůvodnění bylo uvedeno, že dům nebyl kulturní památkou z administrativních důvodů, ač se jednalo o památkovou ochranu pouze průčelí domu, je naprosto marginální pro posouzení zákonných důvodů pro vydání rozhodnutí a jedná se pouze o formulační nepřesnost v dlouhém textu, která nemá žádný vliv na srozumitelnost argumentace. Námitka žalobce, že v roce 1987 žádné památkové hodnoty posuzovány nebyly, je pouze názorem žalobce, který pro věc samu nemá významu, totéž jako jeho konstatování, že do 31. 12. 1987 není ani průčelí domu kulturní památkou.

[26] Pokud žalobce namítá nedostatečné posouzení jeho dobré víry, pak tuto argumentaci žalobce neuplatnil v podaném rozkladu, proto je pochopitelné, že se k ní žalovaný v odůvodnění napadeného rozhodnutí nemohl vyjádřit. Nicméně pokud žalobce

poukazuje na to, že průčelí domu pozbylo v roce 2017 památkovou ochranu, a řízení o prohlášení za kulturní památku bylo zahájeno až v roce 2021, pak tato skutečnost nemá vliv na zákonnou možnost prohlásit kulturní památku. Věc či kulturní statek (tedy průčelí domu, a posléze dům jako věc) byla stále táž a pokud v minulosti požívala příslušné ochrany, je velmi nepravděpodobné, že by tuto hodnotu ztratila. Podle názoru soudu si tak žalobce musel být této skutečnosti při možném uvažování při nakládání s věcí vědom. Okolnost, že v rozhodnutí ze dne 3. dubna 2017 nebyl poučen o možném prohlášení věci za kulturní památku, tak podle názoru soudu ještě jeho dobrou víru o tom, že věc nikdy být prohlášena za kulturní památku, nezakládá, neboť stále se jednalo o tutéž věc, která svou podstatu nijak v průběhu času nezměnila natolik, aby ztratila schopnost být kulturní památkou. Soud uvádí, že dobu od roku 2017 do roku 2021, kterou namítá žalobce jako nečinnost žalovaného, je nutné posuzovat i pohledem vývoje judikatury na oblast ochrany kulturních památek, která byla konečně vyřešena až rozsudkem Nejvyššího správního soudu ze dne 11. 4. 2019, č. j. 5 As 309/2018 – 40, kdy byl proveden konkrétnější výklad ust. § 42 odst. 1 zákona o památkové péči, a v obdobné věci týchž účastníků se pak jedná o rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2020, čj. 5 As 157/2019-27 (v této věci bylo mj. pravomocně zrušeno rozhodnutí, jímž byla za kulturní památku prohlášena průčelí domu do dne nabytí právní moci rozhodnutí ministerstva kultury – rozsudek je dostupný na www.nssoud.cz). Až od této chvíle podle názoru soudu byla konkrétně a konečně vyřešena sporná otázka mezi týmiž účastníky, jako v tomto soudním řízení, zda se jedná o kulturní památku či nikoliv, a dokdy trval tento její statut. Tato lhůta mezi vydáním rozsudku Nejvyššího správního soudu a zahájením řízení z moci úřední, které bylo žalobci oznámeno dne 6. 4. 2021, pak činí zhruba čtyři měsíce, kterou soud považuje za akceptovatelnou.

[27] V poslední části žaloby žalobce opakuje svou argumentaci, která již byla posouzena. Pokud žalobce poukazoval na dobu mezi rozhodnutím z roku 2017 a zahájením řízení v roce 2021, to soud vypořádal v předchozím odstavci, přičemž podle jeho názoru se jedná o lhůtu maximálně v trvání čtyř měsíců, kterou nepovažuje za nijak dlouhou. Pokud žalobce namítá, že žalovaný upřednostňuje svůj pohled na věc z hlediska památkových hodnot, pak takový postoj je podle názoru soudu u žalovaného jako orgánu státní památkové péče pochopitelný a vyžadovaný. Soud chápe, že prohlášení za kulturní památku vlastníka věci určitým způsobem omezuje zejména v dalším nakládání s věcí (jak reflektuje i soudní judikatura a v tom smyslu stanoví pro veřejnou správu při tomto rozhodování určitá pravidla), nicméně toto omezení bylo v této konkrétní věci dostatečně konkrétně zdůvodněno povahou a hodnotou domu. Soud tak znovu na konkrétní odůvodnění ve správních rozhodnutích odkazuje.

[28] V dané věci tak soud uzavírá, že podanou žalobu nepovažuje za důvodnou a proto ji zamítl (ust. § 78 odst. 7 s.ř.s.).

[29] Ve věci soud rozhodl rozsudkem bez nařízení jednání, neboť účastníci proti takovému postupu neměli ve stanovené lhůtě námitek a jednání k projednání žaloby nebylo nutné, když soud neprováděl další dokazování, které pro posouzení důvodnosti žaloby nebylo nutné, neboť se jednalo buď o součást spisu, nebo procesních úkonů, případně o nesporné skutečnosti, např. správní akty vydané v minulosti (ust. § 51 odst. 1 s.ř.s.).

[30] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn ust. § 60 odst. 1 s.ř.s., podle kterého má účastník, který měl ve věci úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem. Vzhledem k tomu, že žalovanému státu – vykonavateli veřejné správy - tyto nevznikly nad míru obvyklou jeho běžné činnosti, soud rozhodl tak, jak je uvedeno ve výroku.

P o u č e n í :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou (2) týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

Podle ust. § 104 odst. 3 písm. a) s.ř.s. v případě, kdy městský soud rozhodoval po zrušení rozhodnutí Nejvyšším správním soudem, je kasační stížnost nepřipustná, mimo situaci, je-li jako důvod kasační stížnosti namítáno, že se soud neřídil závazným právním názorem Nejvyššího správního soudu.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha dne 15. února 2024

JUDr. Ladislav Hejtmánek, v.r.
předseda senátu